

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnicijemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za polleta 1 gld. 80 kr., za četrtleta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrtleta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 1. avgusta 1866.

Gospodarske stvari.

Nauki

iz letošnje dunajske razstave.

(Dalje.)

V drugem razkladu je bilo pridelkov kmetijstva in kmetijske obrtnije prav veliko.

Kar se žita in klaje tiče, je bilo malo novega v razstavi. Videli smo neko steklasam (Trespe, bromus) podobno travo (Ceratochloa australis), ki jo je bil gospod vitez Baratta v razstavo poslal; ta trava ima prav resasto perje in po dva ali tri čevlje visoka stebila. O vrednosti njeni ne moremo nič gotovega reči, dokler ne bode gosp. Baratta po lastnih skušnjah kaj več o nji povedal.

Posebna prikazen nam je bila v razstavi pirnata turšica (spelzartiger Mais), ki jo imenujejo „Zea Mais spelta“, čegar zrna rahlo v mekinah tiče. Ta turšica pa ni nobena posebna sorta, ampak le neka razlika, kajti v nekterih krajih se nahaja, kakor na Štajarskem, kjer mekine v nekterih letih pozgubi, na Hrvaškem jih pa delj časa obdrži. To turšico smo tukaj le najbolj zato v misel vzeli, da ne bodo kmetovavci po kakem semenarji opeharjeni, češ, da kupijo kakošno novo seme.

Kar pa navadna žita zadeva, smo videli v razstavi najlepšo pšenico, rž, ječmen in oves iz Edelenske grajščine na Ogerskem, ktera je lastnina vojvode Koburg-Gota. Tako lepe rži, kakoršna je bila ta, po barvi zeló javajski kavi (Java-Kafee) podobna, nismo do zdaj še nikoli videli.

Če tudi podnebje in rodovitna zemlja v Edeleny-i k popolnosti vseh žit na tej grajščini veliko pripomorete, je vendar tudi očitno, da tudi skrbno obdelovanje in gleštanje veliko pomaga. To se je videlo tudi pri Edelenski detelji meteljki, ali nemški detelji (lucerni), ktera še celó francosko lucerno prekosí. Ogerska dežela, ktera tako izvrstno deteljo lucernko prideluje, bo to za živinsko rejo tako imenitno seme gotovo s posebno pazljivostjo obdelovala, da nam ne bo treba po francoskem semenu segati.

Najsvetlejšo pšenico je bil gospod Richter iz Šlezkega v razstavo poslal; iz te pšenice je najbolj bela in cvetna moka, ki jo kuharice po pravici veliko obrajtajo; za kruh pa ni tako dobra kakor bolj temna in steklena pšenica.

Najlepši golič (nackte Gerste) smo v zborni razstavi nadvojvoda Albrechta videli iz Libigiške grajščine na Českem.

Izvrstna prosa so bila iz Edelenske grajščine (rumeno, vagán je po 80 funtov tehtal), potem od gosp. Proskovec-a, iz grajščine Libigiške (najlepša siva

sorta) in iz cesarskih grajščin (mohar). Mohar zasluži, da bi ga gospodarji veliko več pridelovali kakor dozdaj.

Največ plemen turšice je štajarska kmet. družba v razstavo poslala.

Najlepši grah je bil iz grajščine Grossau, potem od gosp. Proskovec-a in iz Libigiške grajščine; najlepšo lečo pa sta poslala gosp. Suttner in pa gosp. Proskovec.

Najlepši seme rudeče detelje so v razstavo poslali gosp. Hammerschmidt iz Ilc-a na Štajarskem, glavarstvo nemškega križa, gosp. Tit Rochel iz Gradca in gosp. vitez Suttner.

Izvrstno lanéno seme smo videli v razstavi nadvojvoda Albrecht-a; vagán je tehtal 84 funtov; najlepše in najčistejše ričkovo seme (Leindotter) je poslala Libigiška grajščina; najlepše ogrščino seme je bilo vitez Suttner-jevo in iz grajščine Eresi in Edeleny-e na Ogerskem.

Kar se rička tiče, moramo reči, da ta tudi s slabo zemljo zadovoljna in rodovitna enoletna oljnata rastlina zasluži, da bi se je veliko več pridelovalo kakor do zdaj. Če sta namreč pozimi ogršica in bivec posebla, in kmetovavec hoče še isto leto olja imeti, mu nič družega ne kaže, kakor da dovelj rička poseje. Mnogi kmetovavci so to že skusili.

Rastlin za barvo smo prav malo v razstavi videli, ker razun znanstveno vredovane razstave žitnih, pičnih in kupčijskih rastlin štajarskega kmetijskega društva je bilo le nekoliko brošča v razdelku c. kr. vojaške granice in še tega malo v razstavi, pa še od tega se prav ne vé, ali so ga kupci v razstavo poslali ali pa kmetovavci sami.

(Dal. prih.)

Gospodarska skušnja.

* Da se svilni črviči (židne gosenice) obvarujejo znane kužne bolezni — priporoča dr. Bellotti v Milani to-le: Prav zgodaj spomladi naj se dajo jajčica izvaliti in sicer tako, da črviči od svojega rojstva noter do tistega časa, ko se vpredejo, dobivajo mlado in nježno murbovo perjiče. Nikoli naj se jim ne daje doraslega, zrelega perja. Tako naj se ravná saj s tistimi črviči, ktere hočemo za seme obdržati.

* V peči nekoliko posušeno (praženo) lanéno seme daje veliko več pridelka, kakor navadno seme; časnik „za nemške kmetovavce“ pravi, da dvakrat ali celó trikrat veči pridelek. V Eldeni ga sušijo pri 20 stopnjah gorkote po Romirjevem gorkomeru (veča gorkota ne sme biti) in pridelajo ga trikrat več. Po praženji zgubi lanéno seme vodo (zato tudi pozneje kalí kakor ne posušeno); al iz zemlje potem potegne v-se več gnojne vlage, in zato več in bolj močnih koreninic naredí in pridelek je potem obilniši.